

У червні 2022 року Міністерством освіти і науки була затверджена Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України (далі – Концепція) та заходи щодо її реалізації до 2025 року. Цим документом визначено стратегію цілеспрямованого процесу виховання дітей та молоді, яка реалізується шляхом комплексної співпраці органів влади, закладів освіти, громадських об'єднань та інших інститутів. Тож, розглянемо, яку системну роботу має проводити школа щодо формування нового громадянина-патріота, який діє на основі національних та європейських цінностей.

Метою національно-патріотичного виховання є становлення самодостатнього громадянина-патріота України, гуманіста і демократа, готового до виконання громадянських і конституційних обов'язків, до успадкування духовних і культурних надбань українського народу, досягнення високої культури взаємин, формування активної громадянської позиції, утвердження національної ідентичності громадян на основі духовно-моральних цінностей Українського народу, національної самобутності.

Завдання виховної роботи

Національно-патріотичне виховання дітей має мати випереджувальний характер, ґрунтуватися на духовно-моральних засадах, відповідати віковим і сенситивним періодам розвитку й особистісним характеристикам дітей. В умовах війни найбільш актуальними складовими національно-патріотичного виховання є:

- громадянсько-патріотичне;
- духовно-моральне;
- військово-патріотичне;
- екологічне.

Відповідно до Концепції національно-патріотичне виховання реалізується через систему таких виховних завдань:

- утвердження в свідомості і почуттях особистості патріотичних цінностей, переконань і поваги до культурного та історичного минулого України;
- виховання поваги до Конституції України, законів України, державної символіки;

- підвищення престижу військової служби, культивування ставлення до військовослужбовця як до захисника України, героя;
- усвідомлення взаємозв'язку між індивідуальною свободою, правами людини та її патріотичною відповідальністю;
- сприяння набуттю патріотичного досвіду на основі готовності до участі в процесах державотворення, вміння визначати форми та способи своєї участі в життєдіяльності громадянського суспільства, спілкуватися з соціальними інститутами, органами влади, спроможності дотримуватись законів та захищати права людини, готовності взяти на себе відповідальність, здатності розв'язувати конфлікти відповідно до демократичних принципів;
- виховання екологічної культури особистості, усвідомлення себе частиною природи, почуття відповідальності за неї як за національне багатство, основи життя на землі;
- формування толерантного ставлення до інших народів, культур і традицій;
- утвердження гуманістичної моральності як базової основи громадянського суспільства;
- культивування кращих рис української ментальності – працелюбності, свободи, справедливості, доброти, чесності, відповідального ставлення до природи;
- формування мовленнєвої культури;
- спонукання зростаючої особистості до активної протидії українофобству, аморальності, сепаратизму, шовінізму, фашизму;
- розвиток духовності і моральності у суспільстві, утвердження традиційних сімейних цінностей.

Інформаційно-просвітницька робота

Формування ціннісних орієнтирів і громадянської самосвідомості школярів має здійснюватись на прикладах героїчної боротьби Українського народу за самовизначення і творення власної держави від княжої доби до російсько-української війни. Концепцією передбачено проведення таких заходів у закладах освіти:

1. Залучення молодших школярів до роботи в позаурочний час за темами:

- мій родовід;
- моя сім'я в історії рідного міста/села;
- моє місто/село в історії моєї країни;
- національні традиції;
- народні промисли;
- національні герої;
- моя Батьківщина - Україна (державні символи, державні свята);
- Україна на карті світу.

2. Проведення виховних годин у формі:

- зустрічей з волонтерами, учасниками антитерористичної операції, операції об'єднаних сил та російсько-української війни;
- інсценізацій українських народних та сучасних казок;
- майстер-класів за участю дітей та батьків з виготовлення сувенірів для бійців Збройних Сил України та об'єднаних сил;
- лекцій-бесід, у тому числі із залученням представників громадських об'єднань, щодо необхідності дотримання у повсякденному житті демократичних принципів.

3. Реалізація виховних проєктів:

- «Рідний край, де ми живемо, Україною зовемо», «Я і моя родина – казковий дивосвіт» (літературно-музичні композиції за творами українських дитячих письменників і композиторів);
- «Моя маленька батьківщина» (презентація виставки творчих робіт дітей та батьків за творами українських дитячих письменників).

4. Застосування в урочний та позаурочний час українських народних рухливих ігор з дітьми різних вікових категорій.

5. Залучення школярів до участі у заходах Всеукраїнського рівня:

- фізкультурно-оздоровчого заходу для учнів «Cool Games»;
- фізкультурно-патріотичного фестивалю для учнів «Козацький гарт».

5. Сприяння екскурсійній діяльності здобувачів освіти в різноманітних формах, зокрема:

- поїздки-обміни учнівських груп;
- відвідування визначних історичних місць;
- ознайомлення з пам'ятками української історії та культури різних регіонів України.

6. Активізація практики волонтерської роботи здобувачів освіти.

7. Проведення тематичних інформаційних годин спілкування, годин-роздумів, бесід тощо.

8. Написання листів, виготовлення оберегів тощо для учасників бойових дій.

9. Проведення виставок малюнків, плакатів, газет, фоторепортажів, творчих робіт тощо на патріотичну тематику.

10. Проведення конкурсів проєктів, авторських творів (поезії та прози, малюнків та плакатів, фото- та відеоматеріалів) тощо.

Також передбачено проведення тижнів правової освіти, спеціальних уроків, конкурсів і фестивалів з відзначення Дня української писемності та мови, Всеукраїнського місячника шкільної бібліотеки «Виховуємо громадянина - патріота України».

Військово-патріотичне виховання

Системна організація військово-патріотичного виховання має бути спрямована на підготовку підростаючого покоління до оволодіння початковою військовою підготовкою, формування психологічної, фізичної та морально-духовної готовності до служби в армії. Робота у цьому напрямі має проводитись спільними зусиллями органів влади, закладів освіти, сім'ї, громадських об'єднань та Збройних Сил України. Концепцією передбачено проведення таких заходів:

- систематичне оновлення тематичних стендів для кабінетів предмета «Захист України» з урахуванням типового переліку та найновіших зразків видів зброї та воєнних стратегій вітчизняної розробки;
- проведення тематичних конкурсів, вікторин, змагань серед учнів старшої школи, спрямованих на формування готовності стати на захист незалежності України та подальшої служби в Збройних Силах України;
- залучення військовослужбовців ЗСУ, учасників АТО, ООС і бойових дій російсько-української війни до проведення навчальних занять з початкової військової підготовки;
- організація тренувальних зборів юнаків 10 класу та військово-польових зборів 11 класу на базі військових частин (полігонів);
- проведення Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»);
- проведення з дітьми безстрокових благодійних акцій «Ми разом» (спрямована на допомогу пораненим військовим) та «З вірою в серці» (спрямована на підтримку захисників нашої країни та їхніх родин, медичних працівників і волонтерів, які працюють в зоні бойових дій), мітингу-реквієму на вшанування Героїв Небесної Сотні, зустрічей з воїнами - учасниками АТО та ООС «В родинному колі»;
- залучення учнів до участі у заході «Вахта пам'яті Небесної сотні»;
- організація тематичних заходів, присвячених Дню пам'яті Героїв Крут (29 січня), Дню Героїв Небесної Сотні (20 лютого), Дню українського добровольця (14 березня), Дню захисника України (14 жовтня), Дню Гідності та Свободи (21 листопада);
- проведення змагань з військово-прикладних видів спорту;
- проведення літературних заходів за участю ветеранів АТО/ООС та російсько-української війни з авторами книг про збройну агресію РФ;
- зустрічі з особами, які перебували у полоні на тимчасово окупованих територіях, в рамках акції «Бранці Кремля».

***Національно-
патріотичного
виховання***